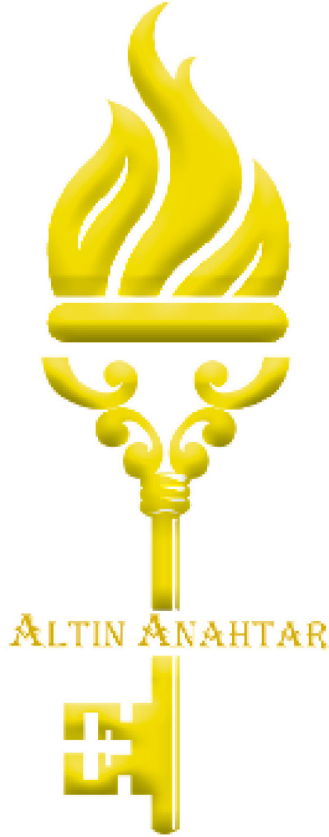

ALTIN ANAHTAR
AYT
24
TÜRK DİLİ
VE
EDEBİYATI
DENEMESİ

Ebru KIŞ - Ali SELÇUK

ÖN SÖZ

“Alan Yeterlilik Testi” Türk Dili ve Edebiyatı sorularına hazırlık amacıyla yayımladığımız bu kitap ÖSYM’nin AYT soruları esas alınarak hazırlanmıştır.

Altın bir gelecek dileğiyle...

ALTIN ANAHTAR YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

TEST 1	5
TEST 2	11
TEST 3	17
TEST 4	23
TEST 5	29
TEST 6	35
TEST 7	41
TEST 8	47
TEST 9	53
TEST 10	59
TEST 11	65
TEST 12	71
TEST 13	77
TEST 14	83
TEST 15	89
TEST 16	95
TEST 17	101
TEST 18	107
TEST 19	113
TEST 20	119
TEST 21	125
TEST 22	131
TEST 23	137
TEST 24	143
CEVAP ANAHTARI	149

AYT
24
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DENEMESİ

TEST 3

1. Romanda olsun öyküde olsun, bir ana kuralım vardır: "Tanımlama, göster!" Asla, ama asla bir roman ya da öykümde gibi bir cümle bulamazsınız. Öyle bir kuralım ki anlatım örgüsünü, der okuyan.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

- A) "Aa bu adam âşık oldu." – "Âşk bu değildir."
 B) "Ahmet, iyi bir insandır." – "Ahmet, kötüdür."
 C) "Benzin bittiği için araba durdu." – "Arabayı durduran benzin değil."
 D) "Çiçekleri sevin." – "Çiçekleri neden sevmeliyiz ki?"
 E) "Katil, uşaktır." – "Uşak, katılmış."

2. "Sade olarak ifade edilmesi mümkün bir fikrin dolambaçlı ve çetrefil ifadesi, nasıl becerisizlik sayılabilirse girift bir cümle yapısına muhtaç düşüncenin ve heyecanın sade bir şekilde ifadesine birçok inceliklerinin feda edilmesi de kabalağa düşmek olur. Sadelik yerine göre bir meziyet, yerinde göre de kusurdur."

Peyami Safa

Bu konuşma aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

- A) İlk dönem yazılarınızla son dönem yazılarınız arasında sanki fark var, fikirlerinizde değişiklik oldu mu?
 B) Romanlarınızda kimi zaman yalın kimi zaman karmaşık bir üslup var, bunu özellikle mi yapıyorsunuz?
 C) Ne eskiler gibiyiz ne de yeniyiz; bir tür kültürel arada kalmışlık mı söz konusu sizce?
 D) Neden bu denli anlaşılması güç ve bunalımlı sizin romanlarınız?
 E) Hayat ve roman ilişkisi için ne söylenebilir?

3. Uzun boşluğundaki yörüngelerinde hiç durmadan dönen, birbirinden uzak iki gezegen gibiydi onlar. Hayatları boyunca hiç karşılaşmadılar, belki de ismen bile tanımadılar birbirlerini. Farklı enstrümanların telleri, tuşları vasıtasıyla insanlığa duyurdular kalplerinde doğan melodileri. Birinin yaşamı görkemli katedrallerin, diğerinki ise minarelerin gölgesinde geçti. Her ne kadar aynı çağın insanı sayılmaları mümkün olsa da aralarında epey yaş farkı vardı. Kim derdi ki değişik dünyaların müziğini temsil eden bu iki önemli bestekârın insanlığa armağan ve emanet ettiği ezgiler günün birinde yan yana akan iki nehir olacak ve üzerinde güneş ışıklarının dans ettiği sonsuz müzik denizinde buluşacak.

Düşüncenin akışına göre bu parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Hayal etmek olağandışıyla olağan hâle getiremiyor çoğu zaman.
 B) Müzisyenler, birbirine düşman iki "kardeş" olarak sunuluyor bu çalışmada.
 C) Bize bu fırsatı bugünlerde çıkan "Itri ve Bach" adlı albüm verdi.
 D) Ama öyle olmadı, bu proje de çekmecelerde unutuldu gitti.
 E) Yerelden evrensel bir köprü kuruluyor bu tür müziklerle.

4. "Ben şiirlerimde genellikle orta vatandaşın sesiyim. Ya ni orta hâlli ailelerin yaşam biçimleri, hayat savaşmaları... Çevre benim için dar bir alandır, geniş çevrelerin adamı ben hiçbir zaman olmadım. O çarşılar, pazarlar, sokaklar... Öğretmenken iş dönüşü alışverişler... Akşam saatlerinin dolduran kalabalıkları, bir an önce eve gidip biraz dinlenebilmek telaşları... Gözüme hep bunlar çarptı."

Aşağıdaki dizelerden hangisi böyle konuşan bir şairin şiirinden alınmış olabilir?

- A) Delikanlım, işaret aldığın gün atandan
Yürüyeceksin... Millet yürüyecek arkandan!
 B) Bizdik o hücumun bütün aşkıyla kanatlı;
Bizdik o sabah ilk atılan safta yüz atlı.
 C) Âşk padişahıyım ve gönül defter ve divandır bana
Dert ve minnet sözlerini yazdım yeter bu unvan bana.
 D) Zil, şal ve gül. Bu bahçede raksın bütün hızı...
Şevk akşamında Endülüs üç defa kırmızı...
 E) Çocuklar orda büyüdü orda okula gitti,
Komşunuzduk, ama görüşemedik hiç vakit yoktu.

5. Ne arzum ne emelim...
Yaralanmış bir elim.
Ben gurbette değilim,
Gurbet benim içimde.

Bu dörtlük için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kafiye şeması aaxa biçimindedir.
B) Birinci dize biçimce olumludur.
C) Lirik bir şiirdir.
D) Üçüncü dize kurallı bir cümledir.
E) Hece ölçüsü kullanılmıştır.

6. Aşağıdakilerden hangisinde redif kullanılmamıştır?

- A) Zehirdir kötünün ekmeği yenmez
Merd olanın ışığı sönmez
B) Hep sen mi ağladın hep sen mi yandın
Sen beni ömrümce mutlu mu sandın
C) Yüreğimi aşk ateşi yaka gelmiş yaka gider
Garip başım bu sevdayı çeke gelmiş çeke gider
D) Zahide'm kurbanım sallama beşik
Beni genç yaşımda sen ettin âşik.
E) Fersiz gözlerimi dağlama gurbet
Sessizlik içinde çağlama gurbet

7. Çamlar hüznü, yollara düşmüş söğüt, çınar.
Yaprak döküp huzura kapanmıştı sonbahar.

Yukarıdaki dizelerde görülen söz sanatları aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Kapalı istiare – Kişileştirme (Teşhis)
B) Benzetme – Cinas
C) Kinaye – Benzetme
D) Tekrir (Yineleme) – Seslenme (Nida)
E) Güzel nedene bağlama (Hüsnütalil) – Tekrir

8. Bir toplumun tarihi, biraz da şairlerinin, müzisyenlerinin, hatiplerinin, tarihçilerinin tarihi demektir. "Nedim"i

I
çekip çıkarırsanız Lâle Devri güzelliğinden çok şey kaybedecektir. "Baki"siz bir Kanunî devri düşünülebilir mi?

II
Ve Nef'î'siz bir Dördüncü Murat devri, Fuzulî'siz Bağdat ve Kerbela, "Âkif"siz Çanakkale ve İstiklâl Savaşı,

III
"Yahya Kemal"siz bir Konya ve "Mevlana"süz bir İstanbul?

IV V

Parçadaki bilgi yanlışlığı aşağıdakilerden hangisi yapıldığında giderilebilir?

- A) I ile V yer değiştirmelidir.
B) IV ile V yer değiştirmelidir.
C) III ile IV yer değiştirmelidir.
D) II ile IV yer değiştirmelidir.
E) II ile III yer değiştirmelidir.

9. Batı'da uzun saç modası bittiğinde o sokakta saç uzatanlar yeni yeni boy göstermeye başlamıştı. Bu durumdan en çok şikâyetçi olan Berber Ali idi. İşi biraz daha kesat gitmeye başlayınca çocuklarının saçlarını alabros tıraş edip müşteri tavlama için dükkânın önüne oturttu...

Kolera'da siyah beyaz gazete okuyan üç kişi vardı. Berber Ali işlerin kesat gitmesine bozulup dördüncü olma kararı verdi. O günden sonra siyah beyaz gazetenin aktüalite yazılarını, politik yazılarını son satırına kadar okumaya, diğer üç kişiyle de bu yazıları tartışmaya başladı.

Bu roman parçasıyla ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Anlatıcının mizahi-ironik bir üslubunun olduğu
B) Anlatıcının sosyolojik birikime sahip olduğu
C) Romanda mekânın belli bir yer olduğu
D) Anlatıcının gözlem gücünün yüksek olduğu
E) Romanın "düğüm" bölümünden alındığı

10. Aşağıdaki mânilerden hangisi çeşidi yönünden ötekilerden farklıdır?

- A) Çarşamba dedikleri
Şekerdir yedikleri
Hiç aklımdan çıkmıyor
O yârin dedikleri
- B) Bahçelerde yaz olur,
Dallarda kiraz olur.
Ben yârime gül demem
Gülün ömrü az olur.
- C) Bahçede gülüm yandı.
Bağda bülbülüm yandı.
Her seher âh etmekten,
Ağzımda dilim yandı.
- D) Ağa döndü
Kul gitti ağa döndü
Bu sevda ne sevdadır
Saçlarım ağa döndü.
- E) Elmada al olaydın
Servide dal olaydın
Bana göre yâr mı yok
İstedim sen olaydın

11. Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet döneminde "millî edebiyat zevkini sürdüren bir şiir"den alınmış olabilir?

- A) Uyku neyin nesidir ki
Uyumak ölümden imiş
Uyurken severmiş babam
Siz öyle sevmeyiniz
- B) Bir ormanda kaybolmuşuz
Sen sım sıkı elimden tutuyorsun,
Birden yıldızların aydınlattığı
Bir düzlüğe çıkıyoruz
- C) Kimdi o çocuk ben dediğim
O delikanlı ben miydim gerçekten
Şimdi bir tren penceresinden
Başka yaşamlara bakar gibiyim
- D) Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir
- E) İnsan kendinin rüyasıdır
Geçerken bir uçtan bir uca ömrünü
Yaşanılanlar anıya dönüştü mü
Geriyeye bir rüyadan izler kalır

- 12. Ne atom bombası
Ne Londra Konferansı
Bir elinde cımbız,
Bir elinde ayna,
Umurunda mı dünya?**

Bu şiir Türk edebiyatının hangi şiir geleneğine aittir?

- A) İslamiyet'ten Önceki Türk Edebiyatı
B) Halk Edebiyatı
C) Divan Edebiyatı
D) Tasavvufi Halk Edebiyatı
E) Cumhuriyet Sonrası Türk Edebiyatı

13. Aşağıdakilerden hangisinde doğru bir bilgi verilmemiştir?

- A) Necip Fazıl'ın şiiri metafizik bir söyleme dayanır.
B) Ahmet Hamdi Tanpınar'ın eserlerinde "rüya" ve "zaman" kavramları, "geçmişe özlem", "mimari" ve "musiki" anahtar kavramlardır.
C) Ahmet Muhip Dıranas, Fransız şiirinden özellikle de Baudelaire'den etkilenmiştir.
D) Hece ölçüsünü kullanan Melih Cevdet Anday'ın serbest şiirleri de vardır.
E) Kendine has bir söyleyişi olan Asaf Hâlet Çelebi, mistik akımın en güçlü isimlerindedir.

14. Aşağıdaki bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Natüralizmde olaylar olduğu gibi anlatılır.
B) Parnasizmde tasvire önem verilir.
C) Sürrealizmde bilinçaltının karmaşıklığı yansıtılır.
D) Realizm klasisizme tepki olarak doğmuştur.
E) Klasisizmde seçkin kişiler anlatılmıştır.

15. Roman ve öykü türünde olduğu gibi, Cumhuriyet Döneminin ilk yıllarında daha önceki yıllardan bu döneme gelen şairlerle karşılaşırız. Ulusal yazın anlayışını yansıtan Türkçe ve hece ölçüsüyle etkileyici şiir örnekleri veren bu topluluğun dikkati çeken yanları, şiirlerinde Anadolu'ya yönelmeleri, kahramanlık duygularını kamçılayan temalara yer vermeleridir.

Yukarıda sözü edilen topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Garip Akımı
B) Beş Hececiler
C) Yedi Meşale
D) Hisarcılar
E) Toplumcu Gerçekçiler

16. Şiirde yenileşme öteki türlere göre daha yavaş gerçekleşir, ilkin Şinasi'nin ve arkasından Namık Kemal'in içerikte yaptıkları değişiklikler, Hamit ile hem içerik hem de biçimsel değişikliklere dönüşür. kuşağı ise şiirin konusuna uygun vezin seçmeleri; sone gibi yeni formlara yer vermeleri; serbest müstezat gibi eski formları değiştirerek kullanmaları; çıkış noktaları birbirine yakın seslerden oluşmuş sözcüklerle ahenk oluşturmaları; şiir cümlesini sonraki dizelere yaymaları (anjambman), nazmı nesre yaklaştırmaları vb. bakımlarından şiirimizi bilinen mecrasından çıkan yeni ve farklı ufuklara taşırlar.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Tanzimat
B) Servetifünun
C) Fecriâtî
D) Millî Edebiyat
E) Cumhuriyet

17. Hikâye etmekten daha çok sözcüklerin kristalize yapısı içerisinde yoğunlaştırılmış anlamın okuyucunun zihninde çoğaltımı söz konusudur, öykü ile şiirin yakınlaştığı ve adeta romanın şiirsel formu yaratılarak anlatılmaktan daha çok haykırmayı tercih eden çağımız insanının tiz çığlıklarıdır. Okuyucuda şok etkisi yaratan ve ani uyarılma karşısında sözcüklerin derin anlamları içerisinde mesajını vermeye çalışan bir tür olarak değerlendirilmesi mümkündür.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi hakkında bilgi verilmektedir?

- A) Küçük hikâye
B) Radyo tiyatrosu
C) Mensur şiir
D) Manzume
E) Kısa oyun

18. Günümüzde anlatma esasına bağlı metinler söz grubuyla nitelediğimiz kurmaca metinlerden hikâye ve romanın ilk örneklerinin olduğunu biliyoruz. Özel anlatıcıları, enstrümanları, anlatım yerleri ve biçimsel özellikleri ile zaman içinde kurumsallaşan bu evrensel tür, yine zaman içinde yerini evrensel ve anonim anlatı türlerinden masal, efsane ve bıraktı.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

- A) destanlar – halk hikâyelerine
B) halk hikâyeleri – destanlara
C) mesneviler – halk hikâyelerine
D) mesneviler – destanlara
E) destanlar – mesnevilere

19. Romanlarının olay örgüsü zengin ve karmaşık bir yapı özelliği taşır. Tek bir olay çevresinde gelişmez, birden çok kahramanın yetişme tarzları ile yaşadıkları çevre arasında ilişki kurar. Bu ilişki onların kişiliklerini oluşturur. Ne ki bu kişilerden kimilerinin doğal olmasına karşın kimileri de olağanüstü özellikler gösterir. Romanlarında yazar olarak kişiliğini gizlemez. Zaman zaman araya girerek ve olayların akışını durdurarak okura roman dışı bilgiler verir. Kimi zaman da kahramanları arasında taraf tutar. Olayların sonunda iyileri ödüllendirir, kötülerini ise cezalandırır.

Bu parçada romanları hakkında değerlendirme yapılan yazar aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Ahmet Mithat Efendi
B) Nabizâde Nâzım
C) Mehmet Rauf
D) Halit Ziya Uşaklıgil
E) Hüseyin Cahit Yalçın

20. Garip şiiri modern Türk şiirinde önemli bir hamedir. Bu şiiri.'in estetik tutumu ve şiirleriyle yaygınlaşan "serbest nazmın" zaferi olarak değerlendirmek mümkündür. Bununla birlikte Garip şiiri, içerikte'in şiirinden ayrılır., şiiri bir davanın hizmetine vermiş ve onu toplumsal mücadelede araç olarak görmüştür. Garipçiler ise her ne kadar şiirin toplumun faydasına olduğu düşüncesini ileri sürseler de, bu düşüncüyü şiirlerinde gerektiği kadar işleyememişler, başka bir deyişle somutlaştıramamışlardır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki şairlerden hangisi getirilmelidir?

- A) Yahya Kemal
B) Nâzım Hikmet
C) Ahmet Haşim
D) Necip Fazıl Kısakürek
E) Edip Cansever

21. Romanlarının konularını ekmek kavgası içinde geçen çocukluk ve gençlik dönemleri içinde hayalin karşısına çıkardığı fırsatlarla yakından tanıdığı çevrelerden almıştır. Bu yüzden kahramanlarını dilenciler, çöpçüler, viranelerde yaşayan evden kaçmış çocuklar; vapurlarda, köşe başlarında satıcılık, boyacılık yaparak evini geçindirmeye çalışan insanlar, işten atılmış küçük memurlar, işçiler, topraksız ya da toprağı elinden almış köylülerden ve gurbetçilerden seçmiştir. Bu kişileri yapmacığa kaçmadan dil özellikleriyle konuşturarak canlı diyaloglarla başarılı bir tarzda tanıtmaya çalışır; eserlerini ağa-ırgat, patron-işçi, amir-memur, zengin-yoksul gibi uç zıtlıklar üzerine kurması, çatışmalarında taraf olması ve her olaya ekonomik açıdan yaklaşması ile yoğun eleştirilere hedef olmuştur.

Bu parçada romanları hakkında eleştiri yapılan yazar aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Ahmet Hamdi Tanpınar
B) Orhan Pamuk
C) Adalet Ağaoğlu
D) Orhan Kemal
E) Hasan Ali Toptaş

22. Bu şiir akımı, Garip Şiir'inin "Mavi" çıkışıyla hırpalanıp etkisizleştirildiği, Mavi dergisi ile gelişen "toplumcu gerçekçi" anlayışın ağır eleştiriler ve baskılarla susturulduğu, "Hisar Grubu"nun muhafazakâr bir tavırla şiirde yenilikçi atılımlara karşı çıkarak varlık bulmaya çalıştığı, bağımsız şairlerin 1930'ların şiir algısıyla şiir yazmayı sürdürdüğü bir edebiyat ortamına doğar.

Aşağıdaki şairlerden hangisi bu parçada çıkış ortamları hakkında bilgi verilen şiir akımı içerisinde yer alır?

- A) İlhan Berk
B) Haydar Ergülen
C) İsmet Özel
D) Attilâ İlhan
E) Cahit Külebi

23. Romanının temel çatışmasını iyi-kötü kutupluluğu üzerine kuran , ahlakçı bir yazar olduğu için romanının başından itibaren karşıt güç konumundaki Mehpeyker'i sürekli aşağılayarak âdeta baştan mahkûm eder. Bu konuda okurun düşünüp karar vermesine dahi tahammülü yoktur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisinde verilenler getirilmelidir?

- A) Namık Kemal – İntibah
B) Sami Paşazade Sezai – Sergüzeşt
C) Recaizade Mahmut Ekrem – Araba Sevdası
D) Ahmet Mithat Efendi – Henüz On Yedi Yaşında
E) Mehmet Murat – Turfanda mı Yoksa Turfa mı?

ALTIN ANAHTAR

24. bu dönem kaleme aldığı romanlarda Türk insanının Tanzimat'tan başlayarak o güne değin geçirmiş olduğu sosyal değişimleri, bu sosyal değişimler içerisinde Türk insanının ruh dünyasını başarılı bir şekilde işlemektedir. , güçlü gözlemci yapısı içerisinde Anadolu insanını aktarma noktasında oldukça başarılı anlatımlar sergileyen eserler verdiği görülmektedir. Öte yandan , milliyetçiliği bir ideoloji olarak ele almakta ve romanlarında bunun yansımaları kurgu düzeni içerisinde aktarmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisinde verilenler sırayla getirilmelidir?

- A) Halide Edip Adıvar - Reşat Nuri Güntekin - Yakup Kadri Karaosmanoğlu
B) Halide Edip Adıvar - Yakup Kadri Karaosmanoğlu - Reşat Nuri Güntekin
C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - Reşat Nuri Güntekin - Halide Edip Adıvar
D) Reşat Nuri Güntekin - Yakup Kadri Karaosmanoğlu - Halide Edip Adıvar
E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - Halide Edip Adıvar - Reşat Nuri Güntekin